

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

20 липня 2018 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 23/дп-18

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого – Мішина М.І.,

членів Комісії: Козлова А.Г., Прилипка С.М.,

розглянувши питання щодо недостовірності (у тому числі неповноти) тверджень, вказаних суддею апеляційного суду Дніпропетровської області Джерелейко Оленою Євгенівною у декларації доброчесності судді за 2015 рік,

встановила:

Відповідно до частини першої статті 62 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) суддя зобов'язаний щорічно до 1 лютого подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України декларацію доброчесності за формою, що визначається Комісією.

Форму декларації доброчесності судді, затверджено рішенням Комісії від 31 жовтня 2016 року № 137/зп-16.

У встановленому законом порядку Джерелейко О.Є. подала декларацію доброчесності судді за 2015 рік.

До Комісії у квітні 2018 року надійшло повідомлення Маселка Р.А. щодо недостовірності тверджень, вказаних суддею апеляційного суду Дніпропетровської області Джерелейко О.Є. у декларації доброчесності за 2015 рік.

Заявник зазначає, що в декларації доброчесності судді апеляційного суду Дніпропетровської області Джерелейко О.Є. за 2015 рік виявлені недостовірні твердження, а саме в пункті 17 суддя Джерелейко О.Є. підтвердила, що вона не приймала одноособово або у складі колегії суддів рішень, передбачених частиною третьою Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні».

Відповідно до частини шостої статті 62 Закону проведено перевірку викладених у повідомленні відомостей.

Під час перевірки опрацьовано ухвалу апеляційного суду Дніпропетровської області та аудіозапис судового засідання від 07 лютого 2014 року, пояснення судді, відеозапис правопорушень, вчинених підозрюваним.

Суддею Джерелейко О.Є. надано письмові пояснення, з яких вбачається, що ухвалою апеляційного суду Дніпропетровської області від 07 лютого 2014 року апеляційну скаргу адвоката Умріхіна О.В. в інтересах підозрюваного ОСОБА_1 на ухвалу слідчого судді Центрально-Міського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 27 січня 2014 року, якою ОСОБА_1 обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, залишено без задоволення.

При постановленні зазначеної ухвали колегія суддів діяла відповідно до положень

кримінально-процесуального закону та в межах поданої стороною захисту апеляційної скарги.

В апеляційній скарзі підозрюваний ОСОБА_1 та його захисник Умріхін О.В. ставили питання про зміну запобіжного заходу на більш м'який – домашній арешт. Щодо обґрунтованості підозри стороною захисту ставилось питання лише про перекваліфікацію дій підозрюваних на менш тяжкий злочин.

Також суддею зазначено, що в апеляційній скарзі захисника вказувалось, що ОСОБА_1 мав на меті вчинити акт публічного самоспалення, а не організацію чи участь у масових заворушеннях та посягання на життя працівника правоохоронних органів.

Під час розгляду апеляційної скарги ОСОБА_1 заперечував організацію та свою участь в масових акціях. Від ОСОБА_1 скарг на дії та рішення слідчого судді, а також членів колегії суду апеляційної інстанції у зв'язку з розглядом апеляційних скарг не надходило.

Окрім того, підозрюваний ОСОБА_1 раніше був засуджений, а тому такі обставини давали підстави для обрання виняткового запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

З огляду на викладене суддя Джерелейко О.Є. просить взяти до уваги пояснення та врахувати те, що під час заповнення декларації доброчесності за 2015 рік їй не було відомо, що ОСОБА_1 вважається учасником масових протестів, оскільки він і сам таких пояснень не надав.

Розглянувши отримані матеріали, дослідивши аудіозаписи судових засідань, відеозапис правопорушень підозрюваного та пояснення судді, Комісія встановила таке.

Аудіозаписи судових засідань під час розгляду справи № 216/511/14-к та пояснення судді свідчать про те, що ОСОБА_1 та його захисник не заявляли про участь в масових акціях протесту.

Під час судових засідань колегією суддів було враховано заяву прокурора про те, що жодних мирних акцій протесту в місті Кривому Розі в день вчинення злочину не було, заяв про проведення мирних акцій до органів влади та місцевого самоврядування від підозрюваних не надходило.

Згідно з відеозаписом та матеріалами справи під час пересування автомобілем підозрювані кидали пляшки з легкозаймистими речовинами на проїзну частину дороги, зокрема на пішохідну зону. Зазначене створювало загрозу для учасників дорожнього руху. Надалі підозрювані на території адміністративної будівлі Криворізької міської ради кидали підпалені пляшки з легкозаймистою речовиною, зокрема і в бік працівників міліції. Унаслідок таких дій працівники міліції отримали тілесні ушкодження.

Судом також було враховано інформацію про підозрюваного ОСОБА_1.

У 2001 році Дніпропетровським обласним судом ОСОБА_1 було визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених частиною четвертою статті 19, статтею 58, частиною першою статті 101, статтею 102, частиною першою та другою статті 106, частиною першою статті 107, частиною другою статті 127, частиною другою статті 70, частиною першою статті 222 Кримінального кодексу України від 28 грудня 1960 року.

Вироком суду ОСОБА_1. засуджено на 15 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Відповідно до вироку суду на 31 жовтня 1999 року були призначені вибори Президента України, ОСОБА_1 очолював передвиборчий штаб кандидата в Президенти України Мороза О.О. (голова Соціалістичної партії України) в місті Кривому Розі та був його довіреною особою. Бажаючи посприяти кандидату Морозу О.О. у передвиборчій кампанії та досягнення для нього позитивних результатів на виборах, ОСОБА_1 вирішив фізично знищити кандидата в Президенти України Вітренко Н.М. Для здійснення задуманого ОСОБА_1 організував групу, до якої входили громадяни Російської Федерації (далі – РФ), та запропонував їм кинути бойові гранати в кандидата в Президенти України Вітренко Н.М.

Свої наміри учасники злочинної групи реалізували з метою посягання на життя

народного депутата України та кандидата в Президенти України Вітренко Н.М. небезпечним для життя громадян способом, 02 жовтня 1999 року кинувши в місті Кривому Розі біля Будинку культури у сторону Вітренко Н.М. та осіб, які її супроводжували, виборців, дві бойові гранати. Унаслідок вчинених дій були нанесені тілесні пошкодження різної тяжкості сорока чотирьом особам.

Також судом встановлено, що за вказівками ОСОБА_1 громадяни РФ, які входили до злочинної групи, купували зброю, бойові припаси та вибухові речовини на території РФ і незаконно перевозили через митний кордон України.

ОСОБА_1, боючись бути затриманим, виїхав до РФ, де проживав під чужим іменем до затримання.

Верховний Суд України 11 грудня 2001 року підтримав висновки Дніпропетровського обласного суду та не знайшов жодних доказів, які б підтвердили твердження заявників про погане ставлення до них протягом слідства та ув'язнення.

Верховний Суд України 22 липня 2002 року та 05 червня 2003 року відхилив заяву ОСОБА_1 про перегляд рішення Дніпропетровського обласного суду в порядку виключного провадження.

ОСОБА_1 було помилувано Указом Президента України від 09 грудня 2004 року № 1450/2004.

У рішенні Європейського суду з прав людини від 17 лютого 2004 року про прийнятність заяв № 60726/00 «Сергій Іванченко проти України», № 22947/02 «Андрій Самойлов проти України» та № 22966/02 «Володимир Іванченко проти України» дії заявників, вчинені 02 жовтня 1999 року, кваліфікуються як терористичний напад.

Європейським судом з прав людини (далі – Суд) 07 лютого 2006 року було ухвалено остаточне рішення за заявою № 60726/00 «Сергій Іванченко проти України».

Суд визнав, що він не може продовжувати розглядати заяву ОСОБА_1 без відповідного юридичного представництва заявника. Заявник отримав нагадування з цього питання, але не виконав його, незважаючи на надання юридичної допомоги та попередження, що його заяву може бути виключено зі списку справ. За цих обставин та з огляду на пункт 1 (с) статті 37 Конвенції Суд дійшов висновку, що продовження розгляду заяви залишається не виправданим. Відповідно застосування пункту 3 статті 29 Конвенції у цій справі має бути припинено. Суд вирішив вилучити заяву зі списку справ.

Зазначена позиція Європейського суду з прав людини, а також тотожність протиправних дій підозрюваних під час скоєння нападів у 1999 році та дій, вчинених у 2014 році, підтверджують те, що колегія суддів апеляційного суду Дніпропетровської області дійшла правильного висновку щодо існування на той час ризиків, передбачених статтею 177 Кримінального процесуального кодексу України (у редакції 2012 року).

Ухвалою Центрально-Міського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 22 лютого 2014 року задоволено клопотання заступника прокурора міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та звільнено ОСОБА_2 та ОСОБА_1 підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 294, статтею 348 Кримінального кодексу України, від кримінальної відповідальності на підставі статті 1 Закону України «Про усунення негативних наслідків та недопущення переслідування та покарання осіб з приводу подій, які мали місце під час проведення мирних зібрань» від 29 січня 2014 року № 737-VII.

В ухвалі констатовано, що вказані особи з метою організації масових заворушень, заподіяння насильства громадянам та працівникам правоохоронних органів, які здійснюють охорону громадського порядку, залучення до масових заворушень інших осіб, з метою підпалу будівлі Криворізької міської ради умисно, діючи злагоджено, кинули в сторону адміністративної будівлі Криворізької міської Ради три пляшки із запальною сумішшю і підпаленими саморобними фітеллями та каністру ємністю 10 літрів з легкозаймистою речовиною та підпаленим фітеллем.

Злочинні дії вказаних осіб було припинено співробітниками міліції, яким вони чинили активний фізичний опір та заподіяли тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Підпал адміністративної будівлі Криворізької міської ради було попереджено, оскільки вказані особи були затримані співробітниками міліції.

Свій умисел щодо заподіяння смерті працівникам правоохоронних органів підозрювані не довели до кінця з тих самих причин.

В ухвалі не наведено обґрунтування щодо зв'язку між діями підозрюваних та діями, пов'язаними з масовими акціями протесту.

Дії ОСОБА_1 мають ознаки кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 294 та статтею 348 Кримінального кодексу України.

Відповідно до частини першої статті 294 Кримінального кодексу України масові заворушення – це організація масових заворушень, що супроводжувалися насильством над особою, погромами, підпалами, знищенням майна, захопленням будівель або споруд, насильницьким виселенням громадян, опором представникам влади із застосуванням зброї або інших предметів, які використовувалися як зброя, а також активна участь у масових заворушеннях.

Зазначені дії підозрюваного не підпадають під визначення мирних зібрань та масових акцій протесту, оскільки мали насильницький характер.

Вони не пред'являли вимог до влади та не сповіщали органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій.

Відповідно до статті 39 Конституції України громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Згідно з рішенням Конституційного Суду України від 19 квітня 2001 року № 4-рп/2001 положення частини першої статті 39 Конституції України щодо завчасного сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій в аспекті конституційного подання треба розуміти так, що організатори таких мирних зібрань мають сповістити зазначені органи про проведення цих заходів заздалегідь, тобто у прийнятні строки, що передують даті їх проведення. Ці строки не повинні обмежувати передбачене статтею 39 Конституції України право громадян, а мають служити його гарантією і водночас надавати можливість відповідним органам виконавчої влади чи органам місцевого самоврядування вжити заходів щодо безперешкодного проведення громадянами зборів, мітингів, походів і демонстрацій, забезпечення громадського порядку, прав і свобод інших людей.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та Конституція України захищають право на мирні зібрання і визначають їх основною ознакою ненасильницький характер.

Відповідно до практики Європейського суду з прав людини, зокрема рішення Суду у справі «Станков та Об'єднана македонська організація «Глінден» проти Болгарії», та стаття 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод захищають право на мирні зібрання. Це поняття згідно з прецедентним правом Європейської Комісії не охоплює демонстрації, в яких організатори й учасники мали насильницькі наміри.

На практиці єдиним типом подій, які не кваліфікуються як мирні зібрання, є ті, в яких організатори і учасники мають намір використовувати насильство.

Застосування практики Суду в Україні ґрунтується на положеннях статей 8 та 9 Конституції України, Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, Законів України «Про міжнародні договори України» та «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини».

Окрім того, Вища рада правосуддя 05 грудня 2017 року під час розгляду скарги стосовно судді Центрально-Міського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області Бутенко М.В. на рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 29 травня 2017 року № 1228/2дп/15-17 про притягнення її до дисциплінарної

відповідальності ухвалила рішення про скасування рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя та закриття дисциплінарного провадження.

Вища рада правосуддя не погодилась з висновком Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя, що слідчим суддею Бутенко М.В. необґрунтовано застосовано до підозрюваних, зокрема ОСОБА_2 та ОСОБА_1 запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою.

Таким чином, ухвала апеляційного суду Дніпропетровської області від 07 лютого 2014 року, що постановлялась колегією суддів, до складу якої входила суддя Джерелейко О.Є., не була пов'язана з рішеннями про обрання запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою, залишення їх без змін щодо осіб, які були учасниками масових акцій протесту.

Ураховуючи зазначене, Комісія дійшла висновку про відсутність підстав для направлення до Вищої ради правосуддя інформації щодо викладених у зверненні Маселка Р.А. обставин.

Керуючись статтями 62, 93, 101 Закону, розділом VI Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Комісія

вирішила:

визнати непідтвердженою інформацію про недостовірність (у тому числі неповноту) тверджень, вказаних суддею апеляційного суду Дніпропетровської області Джерелейко Оленою Євгенівною у декларації доброчесності судді за 2015 рік.

Головуючий

М.І. Мішин

Члени Комісії:

А.Г. Козлов

С.М. Прилипко